

Мониторинг и подобрување на капацитетот на институциите во справување со организиран криминал и корупција
Monitorimi dhe përmirësimi i kapaciteteve të institucioneve në ballafaqim me krimin e organizuar dhe korrupsionin
Monitoring and improvement of the institutions capacity's fighting organized crime and corruption

This project is funded by the European Union

МОНИТОРИНГ БРИФ

На судски постапки поврзани со
организиран криминал и
корупција

Издавач:

Коалиција „Сите за правично судење“

Автор:

Проф. д-р Гордан Калаџиџев

Оваа публикација е изработена со финансиска поддршка на Европската Унија. Нејзината содржина е единствена одговорност на Асоцијацијата за Демократски иницијативи и Коалицијата „Сите за правично судење“ и истата не ги одразува ставовите на Европската Унија

Достапно единствено како електронско издание

АКТУЕЛНИ СУДСКИ ПОСТАПКИ

Во извештајниот период што се однесува на месец **октомври 2020** година беа мониторирани 39 закажани рочишта за кривични постапки од областа на организираниот криминал и корупцијата, од кои 18 беа одржани, а 21 беа одложени. Дополнително, 16 термини за рочишта беа отповикани со претходно известување од страна на Судот. Од овие рочишта – вкупно 37, одложувањата на 32 рочишта беа поврзани со причини предизвикани од КОВИД-19.

К-1493/17 – „Тотал“

Предметот се води за кривично дело „Даночно затајување“ од член 279, ст.2 вв ст.1 и член 45 од КЗ

На рочиштето од 14.10.2020 година, главната расправа по предметот требаше да започне одново пред нов судечки совет, но истата се одложи поради немање технички услови за одржување на судењето во судницата – опрема за видео и тонско снимање.

К-1959/17 – „Тортура“

Предметот се води за кривично дело „Мачење и друго сурово, нечовечко или понижувачко постапување и казнување“ од член 142 став 1 од КЗ.

Рочиштата за главна расправа од 01.10.2020 година и 19.10.2020 година беа одложени поради непотполн судечки совет односно отсуство на судија од здравствени причини.

К-1413/19 – „Талир 2“

Предметот се води за кривично дело „Злоупотреба на службена положба и овластување од член 353 став 4, член 22 и член 45 од КЗ.

На рочиштето за главна расправа од 15.10.2020 година беа испитани четворица сведоци на предлог од обвинителството, а истите се предложени и од страна на одбраната, па судот согласно член 385 став 1 од ЗКП одлучи да отстапи од законскиот редослед на изведување на доказите утврден со член 382 од ЗКП и во смисла на начелата на целесообразност, ефикасност и економичност на постапката, сведоците на истото рочиште беа испитани и како сведоци на обвинителство и како сведоци на одбраната. На рочиштето не беа присутни претставници на политичката партија ВМРО-ДПМНЕ како правно лице за кое со дејствијата што им се ставаат на товар на обвинетите во постапката е прибавена против-правната имотна корист и од кое правно лице е привремено одземен имот заради обезбедување.

К-1925/20 – „Тревник“

Рочиштето за главна расправа од 16.10.2020 година се одложи од причина што еден од обвинетите, иако присутен на рочиштето, имаше симптоми на КОВИД-19 и извести дека утрото е тестиран. Инаку предметот со одлука на Апелацискиот суд Скопје е вратен на повторно судење. Одбраната поднесе барање за изземање на јавниот обвинител кој од Јавниот обвинител на Република Северна Македонија е овластен да го застапува обвинението, наведувајќи дека повеќе не постојат причините поради кои е дадено таквото овластување. Судот одлучи барањето за изземање да го проследи до Јавниот обвинител на натамошно постапување и одлучување. Рочиштето закажано за 22.10.2020 година, исто така, се одложи.

КОК-47/17 – „Таргет/Тврдина“

Предметот се води за следните кривични дела: „Злосторничко здружување“ од член 394 став 1 од КЗ; „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 вв став 1 вв член 22 од КЗ; „Фалсификување службена исправа“ од член 361 став 1 од КЗ; „Примање награда за противзаконито влијание“ од член 359 став 2 вв став 1 од КЗ.

На рочиштето за главна расправа од 02.10.2020 година беа испитани двајца сведоци на предлог на обвинителството, инаку поранешни вработени во УБК, како и двајца сведоци-оштетени. На главната расправа од 08.10.2020 година доказната постапка продолжи со испитување на 17 сведоци-оштетени кои изјавија дека се приклучуваат кон кривично-правно прогон и истакнаа имотно-правно побарување. Судот го искористи своето право согласно член 383 став 5 од ЗКП и самиот да постави прашања за појаснување на дадените одговори и во смисла на член 385 став 7 од ЗКП се грижеше за дозволеноста на прашањата и праведно испитување и без истакнат приговор, но и коментираше на прашањата на јавниот обвинител. Одбраната истакна предлог за прекинување на постапката заради постоење на претходно прашање кое произлегува од жалба на обвинетите поднесена пред Европскиот суд за човекови права, а по однос на која тече рокот за пријателско спогодување. Судот одлучи расправата да продолжи во фаза на доказна постапка, а за поднесениот предлог да одлучи по анализа на фактите.

Главната расправа од 14.10.2020 година се одложи поради здравствени пречки на страна на еден од обвинетите којшто се наоѓал во самоизолација. Поради позитивен наод на обвинетиот на тестот за КОВИД-19, беше одложена главната расправа од 16.10.2020 година, а од истите причини беа отповикани и рочиштата закажани за 20, 22, 26, 28 и 30.10.2020 година.

КОК-52/17 – „Траекторија“

Предметот се води за кривично дело „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 в.в. став 1 в.в. член 22 од КЗ и кривично дело „Примање награда за противзаконито влијание“ од член 359 став 2 од КЗ.

На рочиштето за главна расправа од 01.10.2020 година беа испитани двајца сведоци на предлог на обвинителството, при што обвинителството и одбраната истакнуваа приговори меѓусебно на начинот на поставување на прашањата, а Судот согласно член 385 став 7 од ЗКП се грижеше за дозволеноста на прашањата по истакнатите приговори. Судот, исто така, го искористи и правото од член 383 став 5 да постави прашања за појаснување на дадените одговори. Главната расправа од 07.10.2020 година се одложи поради здравствени пречки на страна на еден од обвинетите којшто поради опасност од зараза со корона-вирус, со решение од Државниот здравствен и санитарен инспекторат е ставен под здравствен надзор и домашна самоизолација. Од истите причини се отповикаа рочиштата закажани на 09, 13 и 15.10.2020 година, се одложи и рочиштето на 27.10.2020 година и дополнително се отповика и терминот закажан на 29.10.2020 година.

КОК-53/17 – „ТНТ“

Предметот се води за кривично дело „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 в.в. став 1 в.в. член 23 став 1 од КЗ, „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 3 в.в. став 1 в.в. член 23 став 1 од КЗ, „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 в.в. со став 1 в.в. член 22 од КЗ, „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 3 в.в. со став 1 од КЗ и „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 в.в. со став 1 од КЗ.

Рочиштето за главна расправа од 14.10.2020 година се одложи поради здравствени причини поврзани со КОВИД-19, поради што се отповикаа и термините закажани на 08.10.2020 година и 28.10.2020 година.

КОК-57/17 – „Топлик“

Предметот се води за кривично дело „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 в.в. со став 1 в.в. со член 22 од КЗ.

Главната расправа од 26.10.2020 година се одложи поради отсуство на обвинет којшто се наоѓа во самоизолација поради контакт со лице заболено од КОВИД-19

КОК-60/17 – „Трезор“

Предметот се води за кривично дело „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 в.в. со став 3 в.в. став 1 в.в. член 22 од КЗ и „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 в.в. со став 3 и став 1 в.в. со член 24 од КЗ.

На рочиштето за главна расправа од 06.10.2020 година беше испитан сведок предложен од обвинителството, а воедно и претставник на Државното правобранителство на Република Северна Македонија кој истакна имотно-правно побарување. Со овие дејствија се исцрпи листата на докази предложена од страна на обвинителството.

КОК-64/17 – „Тендери“

Предметот се води за кривичното дело „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 в.в со став 1 в.в. со член 22 од КЗ.

На рочиштето за главна расправа од 09.10.2020 година се отстапи од правилото за непосредно изведување на доказите, односно во смисла на член 388 од ЗКП беа прочитани записници од испитување на 15 сведоци на предлог на јавното обвинителство, кои веќе дале исказ пред Судот во главна расправа. Ова оттаму што главната расправа по предметот поради истек на 90 дена е почната одново пред истиот судечки совет, па заради целисходност, ефикасност и економичност на постапката, странките дадоа согласност да се прочитаат исказите без повторно повикување на сведоците заради нивно испитување. Главната расправа продолжи на 15.10.2020 година во фаза на доказна постапка при што беа изведени материјалните докази на предлог на обвинителството, и тоа со читање на насловот на доказот и презентирање на нивната содржина од страна на обвинителството како странка која го предлага доказот. Рочиштето закажано на 29.10.2020 година се одложи поради непотполн судечки совет односно отсуство на судски поротник на кој му е издадено решение за самоизолација од КОВИД-19.

КОК-66/17 – „Монструм“

Предметот се води за кривичното дело „Тероризам“ од член 394-б став 1 в.в. со член 22 од КЗ по стариот Закон за кривичната постапка.

На главниот претрес од 16.10.2020 година беа сослушани двајца вештаци предложени од обвинителството, при што одбраната се однесување недолично и вештите лица истакнаа дека чувствуваат притисок и дека им се изнудуваат одговорите. На однесувањето на одбраната реагираше и јавниот обвинител и настана вербална расправија во судницата, но од страна на судот изостана поостра реакција на таквото однесување на одбраната. Јавниот обвинител и оштетените се пожалија на динамиката на судењето и побараа судот да одреди повеќе термини за судење по овој предмет, на што судот возврати дека судскиот календар не го дозволува истото и дека ќе направи напор на следното рочиште да се преземат повеќе дејствија.

КОК-7/18 – „Титаник“

Предметот се води за следните кривични дела: „Злосторничко здружување“ од член 394 став 1 од КЗ; „Злоупотреба на средствата за финансирање на изборната кампања“ од член 165-а став 1 в.в. член 45 од КЗ; „Повреда на избирачкото право“ од член 159 став 2 в.в. со став 1 в.в. со член 45 од КЗ; „Повреда на слободата на определување на избирачите“ од член 160 став 2 в.в. со член 23 и член 45 од КЗ; „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 5 в.в. со став 1 и член 23 од КЗ; „Фалсификување исправа“ од член 378 став 2 в.в. член 45 од КЗ; „Поткуп при избори и гласање“ од член 162 став 1 и в.в. со член 45 од КЗ; „Уништување на изборен материјал“ од член 164 став 2 од КЗ.

На рочиштето за главна расправа од 06.10.2020 година беа испитани петмина сведоци на предлог на обвинителството, а истите сведоци се предложени како вербални докази и од страна на одбраната, но одбраната за секој сведок поединечно го повлекуваше својот предлог. Расправата на 19.10.2020 година беше одложена поради здравствени пречки на обвинет, заболен од КОВИД-19.

КОК-3/19 – „Талир“

Предметот се води за кривичните дела „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 4 в.в. став 3 в.в. став 1 в.в. член 45 од КЗ, „Перење пари и други приноси од казниво дело“ од член 273 став 1 в.в. член 22 в.в. член 45 од КЗ, „Злоупотреба на службената положба и овластување“ од член 353 став 4 в.в. став 3 в.в. став 1 в.в. член 24 в.в. член 45 од КЗ и „Перење пари и други приноси од казниво дело“ од член 273 став 12 в.в. став 1 в.в. член 45 од КЗ.

На рочиштето за главна расправа од 21.10.2020 година беа изведени вербални докази предложени од страна на обвинителството, односно беа испитани двајца сведоци. Притоа, за денешната расправа беа повикани повеќе сведоци, но истите беа отсутни поради здравствени причини и ќе бидат испитани на следното рочиште. По директното испитување спроведено од страна на јавниот обвинител, сведоците беа вкрстено испитувани од одбраната, но вкрстеното испитување не беше ограничено само на директното испитување поради што и јавниот обвинител приговори. Судот во текот на целата расправа се грижеше за дозволеноста на прашањата и правичноста на испитувањето, и без истакнати приговори од странките. Овие сведоци беа предложени и со листата на докази од одбраната, па судот ја повика одбраната на истото рочиште да им постави прашања во директно испитување, а претходно да образложи на кои околности смета дека треба да се спроведе таквото испитување. Одбраната реагираше на ова барање и побара сведоците да бидат дополнително повикани како сведоци на предлог на одбраната во фазата на изведување на докази на одбраната, но судот го одби таквиот предлог како неоснован.

КОК-89/19 – „Спец каса на УБК“

На 19.10.2020 година во дополнителна доказна постапка беше испитан еден сведок на предлог на јавното обвинителство. Предлог за дополние имаше истакнато и одбраната и тоа за сослушување на двајца сведоци односно вешти лица согласно член 387 став 3 од ЗКП, но Судот истиот го одби како неоснован со образложение дека досега изведени материјални и вербални докази се сосема доволни за правилно утврдување на фактичката состојба. По завршување на доказната постапка, јавниот обвинител на истото рочиште даде завршни зборови, додека пак одбраната своите завршни зборови ги изнесе на 22.10.2020 година. Судот на 28.10.2020 година ја објави пресудата со првообвинетиот и второобвинетиот ги огласи за виновни и ги осуди на казна затвор во траење од 6 години односно казна затвор во траење од 4 години, а спрема трето-обвинетата Судот донесе ослободителна пресуда.

КОК-146/19

Рочиштето за главна расправа од 29.10.2020 година било одложено со претходно известување на странките во постапката.

КОК-2/20 – „Организатори на 27^{ми} април“

Предметот се води за кривичното дело „Терористичко загрозување на уставниот поредок и безбедноста“ од член 313 од КЗ.

На рочиштето за главна расправа од 08.10.2020 година беа изведени вербални докази на предлог на првообвинетиот односно беше испитан еден сведок. Сведокот беше поучен за правото на користење преведувач во постапката, но изјави дека нема да го користи и исказот ќе го даде на македонски јазик. Расправата беше прекината бидејќи еден од обвинетите мораше да биде спроведен на друга кривична постапка што се води пред истиот суд. Од здравствени пречки на двајца од обвинетите во постапката кои се во самоизолација поради зараза со КОВИД-19 беше одложена расправата закажана на 16.10.2020 година, а заради економичност и ефикасност на постапката судот ги отповика и претходно закажаните термини за главна расправа и тоа на 20 и 22.10.2020 година. Од истите причини се одложи и расправата од 28.10.2020 година.

КОК-27/20

Предметот се води за кривично дело „Криумчарење мигранти“ од член 418-б од КЗ.

На 28.10.2020 година започна главната расправа по предметот, што по пресуда на Апелациониот суд Скопје е вратен на повторно одлучување. Странките останаа на претходно дадените воведни говори.

КОК-49/20– „Меѓународен сојуз“

Предметот се води за кривичните дела „Измама“ од член 247 од КЗ, „Перење пари и други приноси од казниво дело“ од член 273 од КЗ и „Неовластено изработување, држење, посредување и тргување со оружје или распрскувачки материји“ од член 396 од КЗ.

Рочиштата за главна расправа закажани за 07.10.2020 година и 28.10.2020 година беа одложени поради отсуство на обвинет во предметот од здравствени причини, а од истите причини беа отповикани и термините за судење закажани за 14.10.2020 година и 22.10.2020 година.

КОК-64/20 – „Колибри“

Предметот се води за кривично дело „Неовластено производство и пуштање во промет на наркотични дроги, психотропни супстанции и прекурсори“ од член 215 став 3 во врска со став 1 од КЗ.

Главната расправа закажана на 06.10.2020 година не се одржа поради преклопување на судењата по други предмети во чии судски совети членуваат истите судии. Истата продолжи на 07.10.2020 година на кое рочиште беше испитан технички советник на обвинителството, во својство на сведок од причина што истиот нема изготвено вешт наод и мислење, а беше испитуван на околности поврзани со неговото поле на експертиза (софтвер и интернет мрежи). Во текот на испитувањето беше користен и исказот даден пред јавниот обвинител во претходна постапка заради разјаснување на одредени одговори кои не кореспондираа. При испитувањето јавниот обвинител се обрати кон сведокот со повисок тон, на што одбраната приговараше дека јавниот обвинител се обидува да изнуди одредени одговори. Потоа одбраната и обвинетите пристапија кон вкрстено испитување, а судот им помагаше да ги формулираат нивните прашања за да одговараат на формата предвидена за вкрстено испитување, но во одредени моменти имаше недоследности во начинот на поставување прашања во вкрстено испитување. Одбраната повторно приговараше дека обвинението било поднесено во пократок рок од законски предвидениот – односно не бил испочитуван законскиот рок од 15 ден од завршување на истрагата до поднесување на обвинение. Судот укажа дека тоа требало да се цени во фаза на оцена на обвинителниот акт, но јавниот обвинител побара да даде образложение и истакна дека чувствува потреба да ги разјасни овие околности на јавноста којашто е присутна на судењето. На рочиштето за главна расправа од 22.10.2020 година беше испитан заштитен сведок предложен од страна на обвинителството, при што јавноста беше исклучена, но судот дозволи присуство на претставници на Коалицијата за правично судење како стручна јавност. Главната расправа на 29.10.2020 година се одложи поради непотполн судечки совет односно отсуство на судија-поротник кој е во изолација поради зараза со КОВИД-19.

КОК-67/20

Главната расправа по предметот закажана на 30.10.2020 година се одложи поради непотполн судечки совет односно отсуство на судија-поротник кој е во изолација поради КОВИД-19.

Коментар:

Во однос на набљудуваните рочишта во месец октомври, може да констатираме дека т.н. втор бран од светската пандемија со вирусот КОВИД-19 во најголема мерка беше причината за одлагање на повеќе од две третини од закажаните рочишта и има големо влијание врз судската ефикасност.

Во однос на одржаните рочишта, се чини, се повторуваат веќе претходно наведените забелешки од типот на погрешна или недоволна координација во однос на насрочувањето на судските рочишта, па поради нивно поклопување на термините нужно се наметнува потребата и од одлагање. За таа цел, сметаме дека е нужно воведување на електронски календар на судот и на бранителите кој ќе може заеднички да ги следи веќе закажаните рочишта, со што би се одбегнало нивното дуплирање или триплирање.

Исто така, евидентна е практиката кога судот дозволува промена на правилата за редоследот на доказите, а со тоа и влијае врз теориите на случајот на обвинителството и на одбраната преку толерирање на практиката за испитување на сведокот што е повикан и од двете странки на едно исто рочиште. Имено, и покрај моменталните околности со пандемијата на вирусот КОВИД-19, кога се чини дека доколку има услови за одржување на рочиштето е оправдано и испитувањето на сведокот и од двете странки во постапката, со цел завршување со сведокот на едно рочиште и одбегнување на повторното повикување на истиот сведок, сепак, сметаме дека оваа практика е неправилна. Имено, повторуваме дека последователното испитување на сведоците што се на листата на докази и на двете странки би требало да се одбегнува, а испитувањето на сведоците соодветствува со логичниот тек и редослед на теоријата на случајот на странките. Во спротивно, се доведуваме во ситуација кога е нужно дополнителното поставување на прашања поради разјаснување од страна на судот, бидејќи можно е исказот на сведокот да не кореспондира со дотогаш изведените факти, од едноставна причина што дел од доказите кои би требало да се поврзат со сведочењето на тој сведок да не се уште изведени. На тој начин се губи смислата на целиот концепт на акузаторната главна расправа.

Конечно, апелираме судот да се воздржува од самостојно преформулирање на прашањата на странките, во случаите на поднесен приговор од другата странка поради несоодветно формулирање на прашањата, бидејќи преку оваа активност на судот, самиот непосредно се става во положба на застапник на интересите на една од странките. Ваквото поведение на судот во голема мерка може да ја наруши неговата улога на независен и непристрасен арбитер во конкретниот кривично-правен случај.

Воедно сметаме дека странките е неопходно да внимаваат на редот и дисциплината во текот на рочиштата, а во услови на нарушување, судот би требало соодветно да реагира и дисциплински да ги санкционира странките, со што нема да дозволи намалување на угледот и нивото на судењето преку недолично однесување и расправи помеѓу странките во текот на рочиштата.

Изведувањето на доказите во услови на повторување на главната расправа од почеток, како што напоменавме и во неколку наврати до сега, сметаме дека би требало да се врши согласно правилата за изведување на доказите во текот на главната расправа и дека судот не би требало, без оглед на дадената согласност од странките, да прибегнува кон изведување на доказите со едноставно читање на записниците од претходните рочишта. Причините за оваа препорака се базираат, како што и досега истакнавме, на фактот дека преку ваквото постапување на судот се рушат поставените цели на главната расправа утврдени преку начелата на непосредност и контрадикторност.

На крајот, ја поздравуваме одлуката на судот кога бил критички настроен кон предлозите на странките за дополнување на доказната постапка по нејзиното завршување, со што судот ги осуетил напорите на странките за непотребно одолговлекување на судските постапки.